

Válka v Libyi - indikátor stavu rozkladu

NATO a EU

- CZ24 News | 18. května 2020

LIBYE: Francie opět jednou ukazuje, že ve vládních budovách stále zůstává něco z duševního dědictví vrcholných domácích i mezinárodních intrikánů, jakými byli v době krále Ludvíka XIII. první ministr Jean Armand du Plessis – známý jako kardinál Richelieu, a v době Ludvíka XIV. první ministr Giulio Mazzarini – známý jako kardinál Mazarin. Podle německého serveru heise.de Francie v mnohovrstevném konfliktu Turecko versus Řecko a Kypr zvyšuje svoji angažovanost po bok těch druhých. Německý server uvádí, že FRANCIE – stejně jako RUSKO – dodává zbraně Libyjské národní armádě (LNA), již velí polní maršál Chalífa Haftar.

Druhou stranu devítileté občanské války v Libyi otevřeně podporuje Turecko i přes zákaz vývozu zbraní, který do této země vyhlásila Rada bezpečnosti OSN. Turecké obchodní lodi doprovázené vojenským námořnictvem vozí celé konvoje těžkých zraněných džihádistickým milicím samozvaného „premiéra“ Faíze Sarrádže, která sama sebe označuje jako „vládu národní jednoty“ (GNA). Turecký prezident Recep Erdogan vyslal Sarrádžovi na pomoc i expediční sbor turecké armády.

Turecké zapojení v libyjské občanské válce má mnoho motivů. Jeden z nich je ideový. Faís Sarrádž je stejně jako Recep Erdogan islamista. V řadách milicí, jimž dělá Sarrádž politického mluvčího, bojují veteráni islámské svaté války zvané „džihád“, kteří prošli mnoha konflikty. Od Afghánistánu, přes Sýrii až po Čad a další africké země. Podle reportáží, které z okolí Tripolisu přináší libanonská agentura Al-Masdar, lze v nejbližším okolí Sarrádže snadno najít Interpolem mezinárodně hledané teroristy a válečné zločince z organizací jako Al-Kaida, Muslimské bratrstvo, An-Nursá apod.

Účastí ve válce v Libyi tureckému publiku prezident Recep Erdogan předvádí, že vytrvale pracuje na plánu obnovy Osmanské říše. Tento plán vyhlásil na sjezdu paramilitární organizace Šedí vlci, což je něco jako turecká obdoba nacistických SA. V několika evropských zemích, jako v Rakousku a ve Francii, jsou Šedí vlci kvůli četným politickým, rasistickým a náboženským vraždám a atentátům zakázanou teroristickou organizací. Erdogan na jejich sjezdu prohlásil, že bude usilovat o Turecko, jehož hranice budou u Vídně na západě, u Číny na východě, u Kavkazu na severu a jižní hranice by měla být na Saharě. Vždy, když turecká televize vysílá záběry z bojů tureckého expedičního sboru v Libyi si divák může říci. „ANO, maká. Dělá co slíbil.“

Jako podvod na voliče to vypadá jen na první pohled. Mezi Tureckem a Libyí je stále ještě několik suverénních zemí. Jako Řecko a jeho ostrovy v Egejském moři, Kypr, nebo Sýrie a Egypt. Jenže ani v jejich případě turecký prezident nelení. Všechny uvedené země už poznaly, jako to je, když na ně zaměří svoji pozornost turecké bezpečnostní složky.

Řada lidí se domnívá, že revoluce nazývaná „Arabské jaro“, při níž byl v roce 2011 svržen bývalý egyptský prezident Husní Mubarak, byla „jen“ spontánním výbuchem lidového hněvu. Povstání skutečně vypuklo po zdražení potravin, které většina prostého obyvatelstva nemohla ekonomicky unést. Je však dobré nezapomínat i na to, že po revoluci se v Egyptě chopila moci strana Muslimské bratrstvo. Partaj, jejímž programem bylo ukončení sekulárního státu a zavedení práva Šaría jakožto jediné platné právní normy v zemi. Tuto stranu léta finančně podporovala turecká tajná služba MIT. Zákony zavedené Muslimským bratrstvem hrozily Egyptu, už tak ohrožený ekonomickými problémy z doby Mubarakovy korupční vlády, uvrhnout do chudoby rozměru Ugandy nebo Zimbabwe. Je dobré na „muslimské bratry“ nezapomínat, i když je po krátké době od vlády odstavil vojenský puč.

Sýrie byla v době prezidenta Háfize Asada diktaturou „jako řemen“. Ostatně jako většina zemí v regionu. Saudská Arábie donedávna neměla žádný parlament. A i ten dnešní je pouze poradním orgánem. Zatýkáni a popravy politický odpůrců královny rodiny jsou na denním pořádku. Po smrti Háfize Asadův syn a nástupce v prezidentském úřadu Bašár Asad zkoušel v zemi zavést demokratické reformy. Ocítl se pod obrovským tlakem Turecka, které požadovalo, aby kromě sekulárních politických stran povolil i ty nábožensky založené. Asad vědom si výbušnosti tohoto problému je na politické scéně nechtěl vidět. Pokusy o pozvolnou demokratizaci Sýrie ukončilo v roce 2011 povstání, které bývá řazeno rovněž do Arabského jara.

Je důležité si připomínat větu, kterou během tohoto povstání pro západní tisk vyslovil šéf turecké tajné služby MIT generál Hagan Fidan: „Jsme svědky začátku světové islámské revoluce“. Krátce poté se do Sýrie s pomocí turecké tajné služby stáhli džihádisté z různých končin světa. Během občanské války, která v Sýrii dodnes neskončila se na jejím území a v sousedním Iráku zformoval tzv. Islámský stát (ISIL). S touto teroristickou organizací čile obchodovali se zbraněmi a kradenou ropou – i přes oficiální embargo vyhlášené Radou bezpečnosti OSN – příbuzní prezidenta Erdogana prostřednictvím turecké tajné služby MIT.

Po porážce většiny oddílů ISIL, k níž přispěli i kurdské milice YPG/YPJ, turecká armáda podnikla 3 invaze na syrské území. Obsadila převážně Kurdy obývaný kanton Afrín a část rovněž většinově kurdského kanonu Rojava. Poté vtrhla do provincie Idlib, kde tanky, dělostřelectvem a letecky podporuje džihádisty z An-Nursá.

O vojenských aktivitách Turecka proti Řecku a Kypru na této stránce píšu často. Podrobnosti si lze najít v článcích níže na stránce. Zde si dovoluji připomenout jen jeden aspekt konfliktu s Řeckem a Kyprem, který je společný i turecké vojenské účasti na válce v Libyi. Je jím snaha Turecka zmocnit se ložisek ropy a plynu pod mořským dnem v okolí Kypru a řeckých ostrovů. Turecko a Sarrádžova vláda letos podepsali dohodu o rozdělení mořského šelfu – dna, které je pokračování pevniny – mezi Tureckem a Libyí. Tento šelf, vytyčený v rozporu s Úmluvou OSN o mořském právu, zahrnuje i dno kolem ostrovů, které jsou řecké.

V oblasti jsou velké zásoby ropy a plynu. Francouzsko-italské konsorcium TOTAL-ENI si některé oblasti pronajalo od vlády Řecka a Kypru. Stejně jako si jiné části pronajala americká firma Exxon-mobil. Do ledna prováděly průzkumné těžby na okrajích ložiska, aby přesně zmapovali jeho zásoby. Za vytěženou ropu a plyn řádně platily vládám Řecka a Kypru smluvně dohodnuté poplatky. O kus vedle – ale pořád v teritoriálních vodách Kypru – kradly ropu a plyn turecké lodě. Kypr se obrátil se žádostí o pomoc na EU jejímž je členem. EU jako celek Kypru nepomohla. Kypr se proto obrátil se žádostí o pomoc na Rusko, jehož námořnictvu a letectvu pronajal oblast, kde Turci kradou jeho uhlovodíky, na vojenská cvičení s ostrými střelbami. Zabralo to. Turecké lodi se z míst ruského cvičení stáhly.

Jenže Erdogan nehodlal odtáhnout z oblasti úplně. Po poklesu cen ropy, k níž došlo v důsledku obchodní války mezi Saudskou Arábií a Ruskem, francouzští, italští a američtí těžaři své vrty u Kypru a u řeckých ostrovů dočasně uzavřely. Na těžební prostory, které mají pronajaté a zaplacené americké, italské a francouzské firmy hned nastoupily turecké těžní lodi. Ovšem bez placení nájemného a poplatků za vytěžené uhlovodíky. Američané to zatím nechali tak. Co podniknou, až ceny ropy opět vzrostou a těžby ze dna se opět vyplatí, je velká otázka. USA o Turecko přetahují s Ruskem. Oba je chtějí za spojence. USA proto, aby na území Turecka mohly mít základny pro případ útoku na Rusko nebo na Irán. Rusko Turkey rafinovaně využívá k rozkladu NATO. A dlužno říci, že se mu to daří.

Turecko jako člen NATO se vůči svému sousedu Řecku vůbec nechová jako spojenec. Spíše jako zavilý nepřítel. Což není nic nového. Válka mezi oběma členy NATO tu už byla v roce 1974, kde

konflikt „hasila“ 6. námořní flotila USA, která nepřátelská-spojenecká vojska od sebe oddělila.

Francouzi dlouhodobě nemají zájem na válce s Ruskem. Kvůli škodám, které konfrontace se SSSR přinášela francouzské ekonomice země v roce 1966 vystoupila z vojenských složek NATO v době prezidenta Charlese de Gaulla. V době kampaně, která nakonec vyústila v útok USA na Irák se Francie, vedená prezidentem Jacquesem Chiracem, stala otevřeným protiamerickým rebellem.

Po celou tu dobu ale byla Francie vždy spolu s Německem hlavními tahouny evropské integrace. Nyní se i tato situace mění. Francie je je spolu s dalšími 8 zeměmi – mezi nimiž je Řecko a Kypr – ve sporu s Německem a Holandskem o způsob řešení ekonomické krize vyvolané pandemií COVID-19. Francouzi, Italové, Řekové a další chtějí, aby eurozóna společně vydala společný dluhopis zvaný eurobond. Ten by zemím postiženým COVID a chudším zemím poskytl výhodu nižšího úroku. Požadují to jako kompenzaci ztrát, které jejich ekonomiky utrpěly kvůli minulé politice Evropské centrální banky, z níž měly profit převážně Německo.

Vnitrounijní spor o eurobondy však má přesah i mimo eurozónu a celou EU. Německo odmítá sdílením úrokové zátěže z dluhopisů pomoci Řecku a Itálii. Z části též proto, že německé firmy chtějí provést další vlnu vykrádání Řecka při nucené privatizaci pod taktovou Bruselu. Jako se to stalo při „pomoci“ EU Řecku v dluhové krizi 2008. Loupež století by si německé banky a firmy chtěly po Řecku zopakovat i v Itálii, která je mimo jiné i v důsledku COVID na hraně státního bankrotu.

Německé vládě vůbec nevadí, že odmítáním pomoci Řecku a Itálii – natož plány jak je okrást – ohrožují schopnost Řecka se vojensky bránit proti stupňujícím se Tureckým útokům. Německo je největším dodavatelem těžkých zbraní do Turecka. Stejným směrem se přesunuly stovky firem a tisíce pracovních míst. Z tureckých továren německých nadnárodních firem proudí do celé EU zboží za biliony eur.

Turecká expanze ohrožuje nejen Řecko a Kypr. Oprávněné obavy z něj má i Egypt. Turecké krádeže ropy a plynu i v prostoru, který má pronajaté francouzsko-italské konsorcium ohrožuje ekonomické zájmy Francie. Jejich spojenectví sjednané na videokonferenci tento týden je jen logickým vyústěním situace.

Pro Francii není výhodné ani německo-turecké zbrojní spojenectví. Hrozí vytlačit z mnoha trhů francouzské zbraně. Na pomoci LNA vedené maršálem Haftarem mohou francouzské firmy naopak jen vydělat. Ty zbrojní i ty těžební. LNA nedáno vyhnala džihádisty z ropných polí na hranicích s Čadem. Zatím jsou těžní věže poškozené kvůli bojům. Ale francouzský TOTAL již nabídl, že by je pomohl opravit. Za možnost podílet se na těžbě.

Prohlášení generálního tajemníka NATO, že tato organizace podpoří v Libyi samozvanou vládu džihádisty Faise Sarrádže je asi nutno vnímat jako vzkaz US „deep state“ vyslovený ústy norského generála, který zrovna dělá vysokou šajbu v NATO. Po pomoci ostatních členů NATO už nějakou dobu volal Turecký prezident Erdogan, jehož vojska zahájila současné kolo občanské války, ale momentálně od Haftarovy LNA dostává „na frak“.

Řecká vláda se už veřejně proti němu ohradila. Vzkázala, že Stoltenberg neměl právo to říci, protože v politických orgánech žádné takové rozhodnutí nepadlo. Řekové by jej vetovali. Z Francie se verbálně nikdo neohradil. Místo toho k Haftarovým vojskům potichu zamířily další francouzské zbraně. A na pozice ve Středozemním moři opět míří francouzské bojové lodi. Jedna z nich hned z počátku tureckého pašování zbraní do Libye zajala loď plnou zbraní pro Sarrádžovy džihádisty.

Námořní mise EU, která měla kontrolovat dodržování zákazu vývozu zbraní do Libye selhala. Na turecké lodi si netroufla. Nyní misi EU IRINI na tureckou žádost podle německého serveru heise.de

odmítla logistickou podporu NATO. Přestala dodávat zpravodajské informace ze špionážních družic. Přestala pomáhat s dodávkami paliva hlídkujícím lodím. Na místo neschopné EU, jejíž mise se opět zvrhla v „taxislužbu pro migranty“, a vnitřními spory paralyzovaného NATO, nyní nastoupila „koalice odhodlaných“ bránit své společné zájmy. Co na tom, že část z nich je v NATO a EU a část ne.

Ivan David